

VENKOV NA ROZCESTÍ

svébytný rozvoj nebo kopírování městských aglomerací

Ostrovky svobody – venkov, místo pro život v 21. století.

prof. Ing. Vítězslav ZAMARSKÝ, CSc.,

doc. Ing. Peter PONICKÝ, PhD. ,

Vysoká škola podnikání, a.s.

ZMĚNY kolem nás

- Svět je dnes zřejmě nejen na pokraji nového století, tisíciletí ale zřejmě i na pokraji zásadních změn společenských.
- Amplituda a frekvence „**dilatací**“ společenských skupin a jejich kultur uvnitř národních, státních společenství je zřejmě větší a větší.

Historické konsekvence

- Byť je česká republika už několik století vnímána v evropském kontextu jako průmyslová země, až do konce dvacátého století měl venkov významné hospodářské a sociální role v české společnosti.
- Manufaktury minulosti často vyrůstali na venkově, zemědělská produkce byla výsadou venkovských aglomerací až do druhé poloviny dvacátého století. .

Za „opičení“ se platí

- V jednom loňském článku prof. Košturiaka se píše, že „přebírání tzv. NEJLEPŠÍ PRAXE (*best praktis*) je často schůdné“, neboť výchozí podmínky nejsou odpovídající těm ze kterých se čerpá a proto výsledky jsou mnohdy úplně jiné jako očekáváme.
- Obáváme se, že to platí i v případě rozvoje venkova za úposledních 20 let.

Chceme vysídlování venkova? Chceme satelitní městečka?

- Celosvětový trend vysídlování venkova pro větší, či lepší uplatnitelnost lidí (*formálně se zdůvodňuje růstem vzdělání a lepším uplatněním odborníků*), nebo jednoduše pro zjednodušený přístup k lidskému bytí, CHCEME JEJ APLIKOVAT?
- Nebo opravdu chceme vesnice, jako sídliště zbohatlých, kteří jsou jejími obyvateli jen v nočních hodinách nebo o víkendech?

Návrat či nová tvář venkova

- Vysoká frekvence krizových stavů, vyšší opatrnost většiny lidí snad ve všech oblastech společenského bytí, **však tento pohyb zřejmě zastaví.**
- To ale opětovně nastaví zrcadlo reflexe mimoměstských aglomerací a jejich **budoucí rozvoj.**

Příklad z nedávných dnů, to zřejmě potvrzuje, vesnice, která zastavila další výstavbu z důvodu neudržitelnosti rozvoje (nových přistěhovalců) / nedostatečná přenosová kapacita inženýrských sítí a tím pádem vyšší náklady na provoz a údržbu co spoliká více zdrojů a už ani zdaleka nestačí na jejich pokrytí podílové daně a poplatky občanů.

Nezávislost venkova – jeho svoboda – záruka jeho rozvoje

- Zajisté budou globální trendy ovlivňovat život ve všech, ale nebylo by rozumné stát se závislými a očekávat jejich vliv nepřipraveni.
- Jak v politice je **nezávislost jistou zárukou svobody**, tak hospodářská a sociální nezávislost od velkých ekonomických celků a velkých sociálních skupin s jejich specifickými potřebami i požadavky je předpokladem pro **svébytný rozvoj venkovských aglomerací** s vysokou mírou ekonomické i občanské svobody jejich obyvatel.

Soběstačnost je řešení

- Nejlepším předpokladem úspěšnosti venkova je **soběstačnost**, která do značné míry podmiňuje i **bezpečnost**.
- **SOBĚSTAČNOST** venkova:
 1. **Potravinová**
 2. **Materiální**
 - » veřejná (investiční a neinvestiční)
 - » soukromá

Rozvoj venkova jako **samostatných produkčních ostrovů** s vysokou mírou potravinové a ekonomické bezpečnosti a **nezávislosti od velkých center**, které obecně více podléhají krizím.

VENKOV – SÍŤ OSTROVŮ SVOBODY

- Venkov se asi **nestane potravinovou zásobárnou** a skladem velkých městských aglomerací v národním rámci, ale neměl by se stát ani místem průmyslové - „hromadné“ produkce plodin zvyšujících současný energetický potenciál (*pěstování plodin pro energetický a chemický průmysl*), který vede k dalšímu neomezenému růstu potřeb, zejména pro aglomerace s vysokou koncentrací lidí a průmyslu.
- Naše představa budoucnosti venkova je specificky vyjádřená v názvu této stránky, pro zastavení devastace tradičních hodnot, identity jejich občanů a lokálního know-how.

Životní prostředí

- V globalizujícím se světě je stále naléhavějším tématem **OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ** a zachování alespoň současné **BIODIVERZITY** (pestrosti fauny a flóry).
- Tady může venkov sehrát novou **sebezáchovnou roli** a nejít cestou, která by neprohlubovala značnou mírou devastace životního prostředí.
- *Země se nesmí stát obdobou svého papíru, kde z malé kapky se stane za chvíli veliký flek.*

Evoluční rozvoj venkova

- **Nezávislý evoluční rozvoj venkova (ostrova svobody) je do značné míry limitovaný jeho energetickou bilancí.**
- Dnešní technologie umožňují skrze **využití „alternativních zdrojů“** (voda, biomasa, geotermální zdroje, slunce – fotovoltaika, vítr) zajištění **energetické soběstačnosti** venkovských aglomerací (nejen na úrovni bydlení, ale stejně tak dovedou pokrýt investiční potřeby malých „venkovských průmyslových zón“).

Kooperace a sítě

- **Energetická soběstačnost umožňuje vytváření jisté nadprodukce** (*tradičních produktů vesnice, jako jsou potraviny/místní speciality, řemeslná výroba, produkty místních malých průmyslových zón apod.*).
- Obecná aplikace popisovaného principu takhle specifikovaných vesnických ostrovů svobody umožňuje jejich **kooperaci** (*vyvažování místních podmínek, například ne všude se daří pěstování všech obilovin, ale je možnost pěstování brambor*).
- Kooperativní přístup diversifikovaných venkovských lokalit umožňuje spolupráci v „**sítích vzájemné pomoci**“.

Kooperace a sítě

- **Energetická soběstačnost umožňuje vytváření jisté nadprodukce** (*tradičních produktů vesnice, jako jsou potraviny/místní speciality, řemeslná výroba, produkty místních malých průmyslových zón apod.*).
- Obecná aplikace popisovaného principu takhle specifikovaných vesnických ostrovů svobody umožňuje jejich **kooperaci** (*vyvažování místních podmínek, například ne všude se daří pěstování všech obilovin, ale je možnost pěstování brambor*).
- Kooperativní přístup diversifikovaných venkovských lokalit umožňuje spolupráci v „**sítích vzájemné pomoci**“.

Zaměstnanost - nezaměstnanost

- Rozvoj energetické báze venkova, venkovské průmyslové zóny, budování venkovské infrastruktury je i **řešením místní zaměstnanosti**.
- Do jisté míry může být dobrým příkladem z minulosti filozofie rozvoje venkova a la Slušovice, nebo domácí příklad venkovské průmyslové zóny Třanovice.
- Vytváření **domácích investičních zdrojů rozvojového charakteru** je základem pro lepší životní a pracovní podmínky, *ne jako zdroje zvětšování vesnických aglomerací* (s využitím plánování vycházejícího z teritoriálních podmínek) a rovněž *ne jako zdroje neustále se zvětšujícího se zisku* z uvedených aktivit.

Perspektiva je ale,

- **Je nutné začít s budováním vize udržitelného rozvoje, soběstačnosti a nezávislosti venkova a tím i menší zranitelnosti vůči turbulencím globalizovaného světa.**

Děkuji Vám za pozornost,

Peter Ponický